

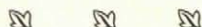
in den loop van den dag bij de gele lisch de stand van de stempellobben verandert, hoe de hommelstand overgaat in den zweefvliegstand.

Nu zijn alle trekvogels aangekomen, onder de laatsten de nog al lastig van elkaar te onderscheiden spotvogel en boschrietzanger. Met de nesten en eieren er bij is er natuurlijk geen kunst aan. De spotvogelzang heeft dikwijls iets snerpends, maar dikwijls ook niet. Op Texel kan men zich in dit opzicht aardig oefenen. In de dorpen en op veel boerenerven vinden we den spotvogel, in de elzen-berken-boschjes de moeras-rietzanger, in de eendekooien allebei. Wanneer je aan de Westen den Bakkenweg neemt en dan verder in de bebossching den Botgrasweg, dan heb je goede kansen, om beide vogels te hooren en te zien.

Willen we, als we op de plassen varen, er nog eens op letten, dat de visschers, die fuiken te drogen hangen, wel het uiteinde van de fuik *open* houden? Tal van jonge vogeltjes komen in de fuiken terecht en laten er dikwijls het leven. Wijs de visschers er ook even op, hoe nu de zwartkopmeeuwen en de zwarte sterntjes onvermoeid jacht maken op de schietmotten, die nu juist ontpopt zijn. De visschers weten heel goed, dat de kokerjuffers, de larven van deze schietmotten, hun netten vernielen. En dan kunnen ze de sterntjes wel een vischje gunnen voor de bewezen diensten.

In deze regenarme jaren krijgen in de duinen en op de vochtige heiden de waterplanten en de moerasplanten het duchtig te kwaad. Menige Parnassia, die het met behulp van de voorjaarsregens nog dapper had volgehouden, zie ik in Juni verwelken en verdwijnen. De droog vallende bodem der plassen raakt begroeid met allerlei planten. In het Kennemerduin wisten duizenden kiemplantjes van kruipwilg zich op zoo'n plek te vestigen. In de natuurmonumenten kunnen we met profijt en gerustheid al deze dingen jaar in jaar uit bekijken en zoo de geschiedenis bestudeeren van een boschperceel, een ven, een duinpan, een duin zelve. Daarmee kan men zich zelfs verdienstelijk maken. Wanneer ge ergens in ons land in eenig natuurmonument zulk werk ter hand neemt, laat het mij dan even weten, dan kunnen we het ongestoord gebied misschien nog ongestoorder maken.

JAC. P. THIJSSÉ.

BOEKBESPREKING.

Dr. J. M. Geerts. *Leerboek der Plantkunde*. 2e deel, elfde druk. Wolters 1934. Ing. f 2.40, Geb. f 2.90.

Zooals te verwachten was is deze elfde druk weer herzien en uitgebreid, want Geerts houdt in zijn *Leerboek* de ontwikkeling van de wetenschap bij en let op de eischen des tijds. Thans heeft hij § 42 over de Aanpassing en Verspreiding der Planten belangrijk uitgebreid en daarbij de plantengeografie en phyto-sociologie een goede beurt gegeven, zoodat de jongelui nu kennis kunnen maken met Montpellier en de Noordsche school, met de I. V. O. N., het Zuiderzee-onderzoek, het werk op Meyendell, kortom al het nieuwe leven in de beoefening der plantkunde in ons land.

Voor wie hierin het overladingsspook mocht ontwaren, heeft Geerts een goed antwoord: „Men vergete niet, dat de hoofdtak van de Middelbare School en van het Gymnasium moet zijn, aan de leerlingen die ontwikkeling bij te brengen, die noodig is, dat zij in de maatschappij kunnen treden als menschen, die niet vreemd staan tegenover de kwesties, die tegenwoordig aan de orde van den dag zijn.

Zeer terecht meent Geerts, dat de bespreking van deze „kwesties” den leerlingen eer tot ontspanning dan tot last zal strekken.

Men zij altijd voorzichtig met het overnemen van kaarten en illustraties uit buitenlandsche werken. Het kaartje op pag. 229 zou den indruk kunnen wekken, dat er bij ons in Oost-Noord-

brabant geen dophei zou groeien. Ook ben ik niet tevreden over wat Geerts zegt over het behoud van natuurmonumenten in ons land. Hij vermeldt Naardermeer en Veluwezoom, maar hij had kunnen zeggen, dat door de goede zorgen van de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten en van het Staatsboschbeheer haast van *alle* natuurlijke Nederlandsche landschappen stukken van behoorlijke uitbreiding en bruikbaarheid zijn behouden, Zuid Limburg alleen uitgezonderd.

Ik zou de eglantier niet noemen onder de duinplanten „verder van de kust”. Op Schouwen en Goedereede staat hij heel dapper op den buitenkant van de buitenste duinenrij!

Ik blijf het Leerboek van Geerts rekenen tot de beste schoolboeken, die wij bezitten.

JAC. P. THIJSE.

A. J. L. LOOYEN. *Vijvers in tuinen en plantsoenen*. Uitgave van de Nederlandsche Heidemaatschappij. 32 p.p., 7 mooie foto's. f 0.75.

Een keurig uitgevoerd en fraai geïllustreerd boekje met nuttige aanwijzingen voor het aanleggen en onderhouden van vijvers en het handhaven van een interessante beplanting en bevolking.

JAC. P. TH.

G. VAN DER REE. *Dierkunde voor de U.L.O.-scholen*. Tweede druk. 96 p.p., 120 figuren. Uitgave van J. B. Wolters. Prijs inge. f 1.25, geb. f 1.50.

„Dit boekje heeft geen andere pretentie, dan jongelui, die zich zullen onderwerpen aan het U.L.O.-examen, in staat te stellen de leerstof snel te overzien en daardoor gemakkelijk te memoriseeren”. Zoo staat het in de voorrede. Inderdaad heeft de auteur een bijzonder bruikbaar werk geleverd. De goede tabellen en de zeer mooie illustraties zullen hun doel niet missen. Alleen had ik in de teekening voor de ademhaling der vogels de verhouding long : luchtzakken graag juist gezien.

JAC. P. TH.

J. M. VAN DEN HOUTEN. *Wilde Planten en haar toepassing in onze tuinen*. Rotterdam, W. L. en J. Brusse. 4°. 80 p.p. 72 illustraties. Prijs f 1.50.

Dit is alweer een boekje van de bovenste plank. De collega's weten wel, wat een mooien botanischen tuin de heer Van den Houten aan zijn school in zijn schijnbaar zoo misdeelde Rotterdam heeft gesticht en de liefde en toewijding, waarmee hij dat heeft gedaan, geven ruggegraat aan dit prachtige boekje. Wanneer aan alle scholen zoo getuinderd werd, dan zouden de geëmitteerden bij de eindexamens van H.B.S. en Gymnasium heel wat gekke stommiten minder te bewonderen krijgen. Het mooie van dit boekje is ook vooral, dat de tuin de perspectief blijft openen op de vrije natuur, op ons heerlijk eigen land en eventjes ook op de Alpen. Van den Houten is een zadenverzamelaar, geen uitgraver!

Natuurlijk heb ik aanmerkingen, want ik word met de jaren steeds vitteriger. Op blz. 33 staat: „Bij de Hollandsche venen eindigt het (d.w.z. de veenwording) met deze veenmoslaag, maar bij de hoogvenen komt op het veenmos de Dopheide en het Wollegras”. Welnu, in onze Hollandsche actieve venen hebben we wel degelijk Dopheide en Wollegras (Naardermeer!! Oost-einder Poel!) en zelfs struikhei, boschbessen en klokjesgentianen. Ik maak van deze gelegenheid gebruik, om nog eens op te komen voor de *botanische* belangrijkheid van het Naardermeer en ook voor de dringende noodzakelijkheid, om de Plassen van Nieuwkoop en Noorden te behouden. Heeft de Gele Plomp een onaangename geur? 't Is een spiritusgeur en ik denk wel, dat de Engelsche naam van Brandy Bottle daarop doelt. Op pag. 60 staat à propos van natte heiden en veenplassen: „Het werd echter hoog tijd, dat er enkele typische en niet te kleine stukken als natuurreservaat werden aangewezen”. Welnu, Natuurmonumenten en Staatsboschbeheer doen hun best en hebben al heel wat bereikt. Natuurmonumenten zou nog wel meer doen, wanneer de Vereniging niet ruim *tienduizend* maar tegen de *honderdduizend* leden telde. Doordat de heer Van den Houten de liefhebberij in de wilde planten aanwakkert, helpt hij ons vanzelf al.

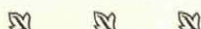
De illustraties zijn heel mooi: veel prachtige foto's maar ook uitmuntende reproducties van karaktervolle teekeningen uit oude „bloemenboeken”. Dergelijke teekeningen winnen het toch dikwijls van de mooiste foto's!

JAC. P. TH.

L. DORSMAN en JAC. VAN DER KLEI. *Plantengroei en bloei; leesboek voor de hoogste klassen der lagere school*. I. Inheemsche planten. 4e druk, 146 pp., vele ill., f 0.85.

De aardige leesboekjes van Dorsman en Van der Klei doen zeker goed werk op onze scholen. En de zeer fraaie teekeningen van Briedé zijn juist wat we noodig hebben. Alleen moet hij de sneeuwklombokketjes liefst wat dieper in den grond brengen. Tegen de vermenschelijking van planten en dieren o.a. het jonge beukje, dat klaagt over pijn in zijn wortels, waar de engerlingen aan knagen, zijn de kinderen wel opgewassen en van Geertruida Carelsen nemen ook wij dat gaarne aan. Toch moeten we, geloof ik, daar niet te veel van hebben. De verzen van verschillende dichters en dichters, door het boekje verspreid, wijzen de jongens en meisjes uit de „hoogste” klas al aardig den weg naar volwassenheid. Er bestaat in hoogste klassen wel gelegenheid voor ernstige en gevoelige gedachtenwisseling over natuurschoon.

JAC. P. TH.

† HUGO DE VRIES.

Op hoogen leeftijd is te Lunteren overleden Professor Hugo de Vries, de man, die een ongeëvenaard krachten stoot heeft gegeven aan den vooruitgang van de botanische wetenschap en van de erfelijkheidsleer in het bijzonder. Hij zal wereldberoemd blijven. Met al zijn groote geleerdheid bleef hij tot het einde toe een eenvoudige en innige minnaar van de planten. Laat ons ook vooral niet vergeten, dat hij, een halve eeuw geleden door artikelen in het Album der Natuur het groote publiek reeds liet deelen in zijn kennis en liefde. Later zijn daar verschillende prachtige „populair-wetenschappelijke” boeken op gevolgd. Voor het werk van Heimans en mij heeft hij van het begin af een groote, vriendelijke belangstelling betoond en ons in menig opzicht bijgestaan en aangemoedigd. Wij zullen hem steeds gedenken in dankbare vereering.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

Plantengeografie. In de Mei-aflevering van „De Levende Natuur” schreef de heer A. J. de Boer een eerste artikel onder de naam „Plantengeografie”, dat wel enige aanvulling behoeft. De lezer moet toch uit dit artikel een onvolledig en daardoor scheef beeld krijgen van de gegevens, die te vinden zijn over de verspreiding van de Nederlandse flora.

Als bron wordt genoemd de „Prodromus Florae Batavae” maar van dit werk wordt gezegd, dat het niet zo heel jong meer is, in elk geval in vele opzichten reeds verouderd. En deze kwalificatie van het monumentale werk, dat eerst wijlen Dr. R. B. van den Bosch en later Dr. L. Vuyck ons hebben geschonken, is toch zeker onverdiend. Wat is de Prodromus? Geen volledige flora, maar wel een lijst van vindplaatsen, waar vandaan herbariummateriaal wordt bewaard